

ENDÜLÜS MÜSLÜMANLARINDAN SULTAN II. BEYAZIT'A FERYATNAME
1486-1487

Çıkan iner, kalkan düşer, her yükselişin var bir sonu.

Niçin bunca gurur maldan, mülkten, addan sandan insanoğlu.

Oluşta ne var ki olduğu gibi dursun, hiç değişmesin.

Sen de gök gibisin, bir gün masmavi güneşlik, bir gün bulutlu.

Bu dünya kime kalmış, yaramış ki kalsın yarasın sana da.

Yok, hiçbir çizgisinde bu yeryüzünün ölmezlik rengi ve ölmezlik kokusu.

Zaman değişmek bilmez kesin ölçülü ve hükümlüdür:

Geri döner, paralar sahibinin zırhını, kılıçlar ve kargılar ileri doğru işlemez oldu mu.

Zaman bu, ona ne kılınc kını dayanır, ne meşhur kaleleri sultanların.

Kınlar eskir, kaleler çürür, o kaleler dünyanın en sarp yurdu

Gım'dan olsa da; Gım'dan, şahin bakışlı ve kartal duruşlu.

Nerede, de bana, o taçlı hükümdarları Yemen'in?

De bana, onların taçlar içinde bile taç olan taçları ne oldu?

Şeddad'ın cennet diyerek kurduğu saraylar ülkesi İrem,

Sâsaniler'in ebedî sanılan devleti ne oldu?

Altınları yığdı yığdı da bir dağ yaptı Kârun, hani o dağ?

Hani Âd, hani Adnan, hani Kahtan, dünya nimetlerinin köpüren yurdu?

Reddi mümkün olmayan bir hâle uğradılar.

Bir masal oldu onlar, bir varmış bir yokmuş, bir toz toprak bulutu

O taçlar, o devletler, o mülkler saltanatlar, bir rüyadır artık

Her biri, hayalden geçen gölge gibi, zamandan geçip durdu.

Gün oldu, zaman denen yaman er, sağa döndü Dara'yı uçurdu bir vuruşta;
Sola döndü Kısra'yı. Kısra'yı ne takı, ne sarayı kurtarabildi, korudu.

Saltanatının yellere esti yerinde yellere hükmeden Süleyman'ın;
Şiddetinden ötürü Sâb denen Münzir'se, don vurmuş ağaçlayın kurudu

Zamanın fâciaları çeşit çeşit türlü türüdür: O ne zengin fâcia bezirgânı!
İki burçlu bir kaleyse o, sevinç bir burcu, hüzün bir burcu.

Her fâciayı unutmak mümkün, olup biten bütün bunları unutmak olabilir.
Ama İslâm'ın başına geleni avutacak ne bir neşe olabilir, ne unutturacak bir korku.

Endülüs'e öyle bir felâket çöktü ki, yok bir eşi.
Dehşetinden Medine'de Uhud, Necid'deki Şehlan dağları yerinden oynadı,
Bir deprem ki, yer yarıldı arz boyu.

Ah! Yarımada İslâm'a göz değdi, yağdı belâ yağmur gibi.
Şimdi o canım Endülüs şehirlerinde, İslâm'ın ne namı var ne nişanı;
Sanki hiç olmamıştı, sanki baştan beri yoktu.

Belensiye'ye bir sor, Mürsiye'nin hali nicedir?
Şâtibe'nin başına gelenler? Ceyyan ne oldu?

Toprağı buram buram bilgi tüten Kurtuba.
Bilginlerinin adı ta uzaklarda çınlayan Kurtuba'ya ne oldu?

Nerede Hıms'ın o ışıklı, o aydınlık bahçeleri, güneşi tazeleyen bahçeleri.
Tükendi mi çılgın çılgın akan şeker gibi tatlı nehirlerinin suyu?

Endülüs binasının temelinde birer köşe taşıydı bunlar
Bu güzelim vatan köşeleri kül haline geldikten sonra yaşamak boşun boşu,
İnsan yaşamaya ne borçlu?

Yüce İslam, yârinden ayrılmış bir genç gibi.

Güçlü bir genç gibi, sessiz fakat gözünde gözyaşı dolu.

İslâm'dan boşalıp inkâr karanlığıyla dolan

Endülüs için, ulu İslam, karalar bağladı, gece gündüz yas tuttu

Cami kilisedir artık, hilâl yerine haç asılı.

Nur yüzlü ezan yerine, bitmeyen bir çan sesi, bir baykuş uğultusu...

Mihraplar ki taşandır, minberler ki ağaçtan,

Canlı cansız ne varsa bu hâle inledi durdu.

Ey ibret dolu geçmişten ibret alacak yerde, günübirlik işlere, dedikodulara batmış kişi!

Sen uyuy bakalım; ama zaman için ne demek dinlenmek, ne demek uyku!

Ey göğsünü gererek “Benim ülkem, saltanatım” diyen, kurumundan geçilmeyenler!

Siz Hıms'ı gördünüz mü? Hıms'tan sonra hangi vatan verir insana vatan fikrini, duygusunu?

Endülüs'ün başına gelen felâket tarihin bütün felâketlerini unutturdu;

Ama dünya durdukça unutulmayacak, yâd edilecek bir felâkettir bu!

Ve siz ey yarış yerlerinde şahin gibi uçan,

Yay gibi gergin Arap atlarının üstüne kurulu Süvariler!

Ve siz savaşın karanlığı toz dumanı içinde

Pırıl pırıl kılıçlarını savuran kahramanlar ordusu!

Ve hele siz denizaşırı ülkelerde, bin nimet içinde,

Saltanat içinde muhteşem bir hayat sürenler; bir hayat kesiksiz bir ömür boyu!

Endülüs'ten, Endülüs'ün zavallı halkından var mı haberiniz?

Her yer, onların felâketini duydu, sizin kulağınız sağır, gözünüz kör, kalpleriniz mefluç mu?

Ölen asker, esir kadın, ufuklara bakıp bizden

İmdat ummuş beklemişti, son ana dek. Hiç düşündünüz mü bunu?

Onların sesi, insan olanın yüreğini eritirken,

Siz Müslümanlar, onların kardeşi, kayıtsız, halinden memnun ve haz maymunu!

Yürekli, utanan, alçalmaktan korkan, kardeş için can veren kimse kalmadı mı yeryüzünde?

Hakkın yardımcısı, hak peşinden giden, kendini hakka adanmış tek kişi yok mu?

Dünyanın efendisiydi bu millet, şimdi dünyanın kölesi.

Neler çekiyorlar? Yüzleri bile tanınmaz hâle geldi.

Ya Rabbi ne kaderdir bu!

Kendi yurtlarında bey idiler, şimdi küfr ülkesinde uşak.

Ululuğun doruğundan eziliş uçurumuna yuvarlanan bu halka acıyan yok mu?

Alçalışın örtüsü kalın bir gece gibi sarmış dört yanlarını.

Başsız, şaşkın, olup bitene hayrette, gözleri büyümüş, bakışları korkulu.

Sen de şahit olsaydın benim gibi onların

Yurtlarından koparılıp satılışlarına pazarda, ey Tanrı kulu.

O hıçkırıklar senin de aklını komazdı yerinde benim gibi.

Canı vücuttan çeker gibi ayırdılar anadan yavrusunu.

Ya o kızlar ki, yakuttan ve mercandan dökülmüşlerdi sanki.

Ve sabah bir dağ ucundan yeni çıkan bir güneşin masumluğu

İçindeki o Meryem yüzlü kızları da saçlarından sürükleyip götürdüler.

Kirli yataklarına. Haykırışları yırttı gökleri. Yürekleri parça parça, babalarsa kan kustu.

Daha ne anlatayım, yüreklerin erimesi için bir tanesi yeter anlattıklarımın:

Eğer o yüreklerde İslâm'dan ve imandan bir eser varsa elbet ey Tanrı dostu!